

ИД. 0801-Ч1

Изд. бр.

2/1

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМИРАНО ГИМНАЗИСКО ОБРАЗОВАНИЕ

НАСТАВНА ПРОГРАМА ПО

П Е Д А Г О Г И Ј А

за III година

изборно подрачје: јазично - уметничко
официјески - хуманистичко

Скопје, 2003 година

**Наставната програма ја донесе Министерот за образование и наука со решение бр. 11-4029/1
од 03.07.2003 година**

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: педагогија

1.2. Вид на средно образование: гимназиско

1.3. Година на изучување на наставниот предмет

1.2.1. трета година

1.4. Број на часови на наставниот предмет

1. 3. 1. Број на часови неделно: 2 часа

1. 3. 2. Број на часови годишно: 72 часа

1.5. Статус на наставниот предмет

1.4.1. изборен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

Изучувањето на оваа програма на учениците ќе им овозможи:

- да го објаснат значењето на воспитанието и образованието како дејност;
- да ја објаснат позицијата и местото на образованието како општествен и историски феномен;
- да ја идентификуваат педагогијата во системот на општествени науки;
- да воочат поврзаноста и меѓув зависноста на предметот на проучување на педагогијата и другите општествени науки;
- да ги идентификуваат и осознаат личните придобивки од вклученоста во системот на воспитание и образование;
- да умеат и знаат да ја објаснат сопствената улога и позиција во системот и процесот на образование и воспитание;
- да ја применат и целисходно да ја користат педагошката терминологија;
- да ги развиваат лични особини кои се неопходни за нивниот иден професионален развој;
- да развијат вештини и способности за соработка и тимска работа со своите врсници и со возрасните;
- да развиваат особини на разбирање, толеранција, прифаќање и почитување на разликите меѓу лубето;
- да развиваат комуникациски вештини во средината во која дејствуваат и ги презентираат сопствените вредности;
- да ги разберат сопствените потреби и потребите на возрасните (родители и наставници), нивните намери и интереси;
- да ја разбираат родителската грижа и самите се чувствуваат подгответи за родителска улога и одговорност;
- да градат свест за сопствената одговорност во семејството и училиштето;
- да прифаќаат одговорност и грижа за помладите членови во сопственото семејство;
- да ги користат усвоените знаења и вештини во нивниот секојдневен живот

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на програмските содржини и постигнувања на целите во рамките на овој предмет, потребни се предзнаења од следниве наставни предмети: социологија и историја

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структуирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
<p>1. Општеството и воспитанието</p> <ul style="list-style-type: none"> - Воспитанието како последица и потреба на општествениот развој; - Воспитанието како свесна, целесообразна и организирана општествена дејност; - Општествено-историската условеност на воспитанието 	10	<p>Ученикот:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ја објаснува условеноста и взаимната поврзаност на општествениот развој и потребата од воспитанието; - да ги препознава и опишува обележјата на воспитанието во современиот живот; - да ги осознава и објаснува придобивките на човековата цивилизација и да ја сфаќа улогата на воспитанието во историскиот развој; - да поседува позитивен однос кон воспитанието што го стекнува и кон воспитанието воопшто. - Да ги сфаќа обележјата на историскиот развој на општеството и потребите од образованието и организираното воспитание; 	<ul style="list-style-type: none"> - Поттикнува дискусија за вредностите и личните придобивки од воспитно-образовниот процес; - ја објаснува сложеноста на односите: општество-воспитание; - презентира фотографии на достигања од науката кои се доказ на пренесувањето на научните сознанија по пат на воспитанието и образованието; - организира групна работа со диференцирани модели на работа на тема: Што знаев? Што научив? Што сакам да научам? - Развива интерес и афинитет кон просветната струка. - Ја објаснува организацијата на општествените заедници, животот и потребите на луѓето за образование и воспитание; 	<ul style="list-style-type: none"> - Претходни знаења од филозофија, социологија и историја; - лични искуства на учениците од училишниот живот - Античка и средновековна филозофија, социологија, историја;

<ul style="list-style-type: none"> - Воспитанието во родовската општество - Воспитанието во феудалното општество - Воспитанието во граѓанското општество - Воспитанието и образоването во РМ 	<ul style="list-style-type: none"> - да ја разбира историската генеза во развојот на воспитната дејност; - да ги воочува разликите во воспитанието во различни историски услови; - да ги распознава класниот карактер на воспитанието во различни етапи од општествениот и историскиот развој; - да ги воочува и анализира карактеристиките на воспитанието во современото општество; - да ги воочува демократските обележја на воспитанието и неговата хуманистичка мисија во современиот свет; - да ги анализира карактеристиките на воспитниот систем во РМ; - да ја анализира сопствената улога и улогата и позицијата на наставниот кадар во современото македонско училиште; - да развива одговорност кон сопствените обврски во училиштето и надвор од него. 	<ul style="list-style-type: none"> - користи и демонстрира извори во кои се претставени образовните достигнувања и успеси на познати филозофи, научници и познати луѓе од минатото; - презентира биографии на познати личности од минатото кои постигнале личен и професионален успех благодарение на својот труд и стекнатото образование; - организира класна работилница на тема: што (не)би променил(а) во нашето образование; - иницира изработка на есеј на тема: Што очекувам од моето идно образование или сл. 	<ul style="list-style-type: none"> - искуства од училишниот живот
--	---	--	--

<p>2. Педагоџијата и основните педагошки поими</p> <ul style="list-style-type: none"> - Каква наука е педагоџијата? - Педагоџијата и другите науки - Филозофија и педагоџија - Психологија и педагоџија - Социологија и педагоџија - Кибернетика и педагоџија 	<p>15</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да умее да ги воочи разликите меѓу различните научни дисциплини; - да знае да го опише и објасни предметот на проучување на педагоџијата и другите сродни науки; - да умее да ја објасни поврзаноста на педагоџијата со дејноста на познатите филозофи, социолози и психологи. <ul style="list-style-type: none"> - да го воочува јасно предметот на проучување на другите науки; - да прави споредба и воочува сличности и разлики меѓу одредени педагошки поими; - да препознава педагошки идеи во учењата на познати филозофи, психологи и социолози; - да умее да ги воочи прогресивните педагошки идеи; - да умее да актуелизира некои идеи и ги препознава во современата воспитно-образовна практика; - да знае да анализира и критички да елаборира педагошки идеи и практика ; 	<ul style="list-style-type: none"> - го објаснува местото на педагоџијата во системот на општествените науки; - елаборира дел од основните педагошки идеи на клучните педагози; - презентира фрагменти од познати педагози и ја објаснува поврзаноста на прогресивните идеи со денешната образовна практика <ul style="list-style-type: none"> - Го објаснува предметот на проучување на педагоџијата; - ја анализира и презентира поврзаноста на педагоџијата и одделни поими со другите науки; - воочува и презентира примери на посредна и непосредна меѓувисност на педагоџијата и секоја наука поодделно; - иницира изработка на споредбена анализа на идеи на педагози современици; - иницира анализа и презентација на дело од познат педагог; - бара користење на педагошки речник; 	<ul style="list-style-type: none"> - Филозофија, социологија, историја <ul style="list-style-type: none"> - Филозофија, социологија, историја
--	------------------	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> - да умее да направи споредба меѓу идеи на различни педагози и да ги објасни причините за нив; - да знае да ја објасни врската на одредени педагошки идеи и потребите на времето во кои живееле нивните творци; - да го сфаќа интердисциплинарниот карактер на педагогијата како наука и нејзината поврзаност со другите општествени науки. <ul style="list-style-type: none"> - Да ја сфаќа комплексноста на воспитната дејност и потребата од детално проучување на различните аспекти на воспитанието; - да ја разбира специфичноста на воспитанието и потребите на човекот за воспитание и образование во различни етапи од неговиот развој и возраст; - да умее да ги објасни карактеристиките на воспитната дејност во различни услови и околности; - да прави разлики меѓу одделните педагошки дисциплини и умее да го објасни предметот на нивното проучување како посебен аспект на воспитанието; 	<ul style="list-style-type: none"> - живо и пластично раскажува детали од животот и работата на познати педагози <ul style="list-style-type: none"> - Го објаснува предметот на проучување на секоја педагошка дисциплина; - илустрира примери од училишниот живот и работа во кои се препознава практичната примена на некоја педагошка дисциплина; - ја описува структурата и компонентите на сопствениот професионален педагошки развој и образование; - ги насочува учениците на воочување и забележување на стилот на работа во училиштето и класот; - го потенцира значењето на ученикот како личност во сèвкупната дејност на училиштето. 	<ul style="list-style-type: none"> - Филозофија, социологија, историја
--	--	---	---	---

- Основни педагошки поими 3. Фактори на развитокот на личноста - Наследни фактори - Социјални фактори - Педагошки последици	12	<ul style="list-style-type: none"> - да ја сфаќа меѓусебната поврзаност и меѓувисност на различните педагошки дисциплини; - во секојдневниот училишен живот да препознава елементи од предметот на проучување на некоја педагошка дисциплина. - Да ги препознава и именува основните педагошки поими; - да прави разлика меѓу поимите и да умее да ја објасни со примери од секојдневниот училишен живот; - да знае да ја објасни содржината на секој педагошки поим; - да се изразува прецизнои користи педагошка терминологија; - да користи поими и синтагми како доказ на воочување на нивната ширина и опфат. 	<ul style="list-style-type: none"> - Го објаснува секој посебен поим; - користи шеми и дијаграми за полесно сфаќање на нивниот опфат; - ја презентира дејноста на училиштето од аспект на содржината на основните педагошки поими; - ги објаснува поимите и од аспект на лаичките сфаќања; - бара користење на педагошки речник со анализа на поимите. 	<ul style="list-style-type: none"> - Филозофија; - претходни тематски целини од педагогија; - лични искуства и согледувања на учениците
		<ul style="list-style-type: none"> - Да умее да ја објасни историската генеза и причините за преценувањето на наследните и социјалните фактори; 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги именува авторите на главните теории за преценување на наследните и социјалните фактори; - помага учениците полесно да ги сфатат мотивите и условите во кои настанале овие теории; 	<ul style="list-style-type: none"> - Историја, филозофија, психологија

		<ul style="list-style-type: none"> - да ја разбира условеноста (класна и идеолошка) на преценувањето на факторите за развој на личноста; - да умее да ги анализира и објасни педагошките последици од едностралното толкување на факторите; - да знае да ги именува и објасни различните теории кои ги објаснуваат факторите за развој на личноста; - да дискутира за последиците од овие сфаќања врз општиот развој на личноста; - одредени ставови во овие теории да знае да ги аспектира и да ги препознае во уверувањата и предрасудите на луѓето во денешно време. <ul style="list-style-type: none"> - Да ја анализира улогата на секој поединечен фактор кој влијае врз развојот на личноста, врз основа на современите научни педагошки толкувања; - сите фактори да ги толкува со холистички пристап во објаснувањето; - да умее да ги процени ефектите од севкупното влијание на факторите; 	<ul style="list-style-type: none"> - ги објаснува педагошките последици од пренагласувањето на наследните и социјалните фактори; - иницира и организира сценска работилница во која се некои од ставовите во наведените теории се препознаваат во обичаите, адетите и уверувањата во современиот лаички свет. 	
--	--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - Воспитание; - Активност на личноста - Заемна поврзаност и условеност на решавачките фактори <p>4. Воспитаник и воспитувач</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поим за воспитаник - Основни карактеристики на развојот на учениците - Воспитаникот како објект и субјект 	<p>6</p> <ul style="list-style-type: none"> - да има позитивен став кон современите толкувања на влијанието на факторите врз развојот на личноста; - да го препознава влијанието на одделни фактори врз развојот на сопствената личност; - да воочува примери на несоодветно влијание на факторите врз развојот на личности од неговата средина. <p>Да ја разбира сопствената педагошка позиција и улога на воспитаник во воспитно-образовниот процес од аспект на личните права и одговорности;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да дава примери од лично искуство и училишниот живот; - да ги воочува етапите на сопствениот развој; - да ја препознава актуелната етапа од својот развој; - да умее да објасни некои манифестации на промени кај себе и кај своите соученици; - да има позитивен став и мислење кон промените на својата личност; - ги воочува и почитува разликите меѓу своите врсници. 	<ul style="list-style-type: none"> - Објаснува; - поттикнува дискусија; - актуелизира комуникациски проблеми на релација деца-родители или ученици-взрасли; - иницира изработка на есеј на тема: “Јас како ученик” или “Се сеќавам на . . .” - бара изработка на автосторија на тема: “Сега мислам поинаку”. 	
--	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - Поим за воспитувач; - Воспитувачкиот и наставничкиот позив; <p>5. Семејно воспитание</p> <ul style="list-style-type: none"> - Семејството како основен и незаменив фактор; - основни услови во семејството за позитивен развој на децата; - соработката на семејството со другите воспитни фактори. 	5	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја разбира професионалната улога на своите наставници-воспитувачи; - да ја објаснува големата општествена одговорност на наставниците; - да негува позитивно и афирмативно мислење и став кон наставничкиот позив; - да комуницира со своите наставници отворено, чесно и искрено. <ul style="list-style-type: none"> - Да го сфаќа значењето и вредностите на семејството како воспитен фактор; - да воочува причинско-следични врски меѓу воспитната запуштеност и отсуството на семејното воспитание; - да ги цени и почитува вредностите на семејните традиции во сопственото семејство; - да ги разбира мотивите за одговорно родителство; - да ги разбира потребите на децата во семејниот круг; - да ги подржува и учествува во сите форми на соработка меѓу семејството и училиштето. 	<ul style="list-style-type: none"> - Објаснува; - раскажува лични искуства и доживувања; - организира работилница: Дијалогот и разбирањето како вредност; - заедно со учениците изработува скала на посакувани вредности и особини кај наставникот; - презентира примери од лични искуства во текот на своето школување. <ul style="list-style-type: none"> - Објаснува; - презентира примери, прикажува студии на случаи; - поттикнува дискусији и дебати; - организира работилници: “Јас и моето семејство”; - бара изработка на есеј на тема: Како ги надминувам конфликтите во моето семејство? 	<ul style="list-style-type: none"> - Филозофија (етика), социологија; - лични доживувања и самоанализи. <p>- Социологија</p>
--	----------	---	---	--

<p>6. Училишен систем</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поим; - карактеристики на училишниот систем; - структура на училишниот систем; - предучилишно воспитание; - основно воспитание и образование; - средно и високо образование 	5	<ul style="list-style-type: none"> - Да го сфаќа карактерот на воспитанието како дејност во рамките на институциите на системот; - да може да ги препознае и да ги именува степените и видовите училишни институции во рамките на системот; - да ја разбира улогата и значењето на секој степен и вид на воспитание; - да може да го дефинира и да го лоцира сопственото училиште во системот на воспитание; - да ги следи и анализира промените во законската регулатива од областа на воспитанието 	<ul style="list-style-type: none"> - Објаснува и описува; - изработува илистративен материјал со приказ на структурата на образовниот систем во РМ; - прави споредби со системи од други земји; - поттикнува дискусија; - ги запознава учениците со новите одредби во средното образование (приватни училишта и услови за нивно отворање). 	<ul style="list-style-type: none"> - Филозофија, социологија, историја - лични искуства од секојдневниот живот;
<p>7. Комуникација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Што е комуникација? - Како комуницира човекот? 	7	<ul style="list-style-type: none"> - Да умее да го објасни значењето на комуникацијата меѓу луѓето; - да воспоставува комуникација со врсниците и возрасните; - да ги воочува обележјата на добрата комуникација; - да ја разбира комуникацијата меѓу луѓето од различни култури, професии и традиции. 	<ul style="list-style-type: none"> - Инициира и бара од учениците повеќе ситуации со различен начин на комуникација; - презентира куси инсери на комуникација: пред шалтер, во болница, во институција, со врсниците; - презентира фрагменти на од комуникација меѓу луѓето во различен период преку анализа на дијалози од античкиот и средновековниот период; 	<p>Лични искуства на учениците.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Видови комуникација: - Вербална; - Невербална; - Симболичка 		<ul style="list-style-type: none"> - Да умее правилно да се обраќа и користи разбиралив речник; - да го знае значењето на секој искажан збор; - да говори одмерено и да ја избегнува употребата на странски изрази; - да го разбира значењето на зборови и изрази од локалниот народен говор; - да употребува прифатливи гестови и мимики; - да се труди да комуницира со користење на недвосмислени зборови и изрази; - да ја прилагодува и насочува комуникацијата за да може неговиот сговорник да го разбере; - да учествува активно во пишувањето и реализацијата на симулирано интервју (за прием на работа). 	<ul style="list-style-type: none"> - ги наведува учениците на компарација во комуникацијата меѓу луѓето тогаш и денес. - Дава примери на несоодветна комуникација; - симулира ситуации на отсуство на комуникација; - симулира ситуации на несоодветна вербална комуникација; - организира проблем-ситуации: говорот на телото; - бара демонстрација и анализа на гестови и мимики како вид на невербална комуникација (Симулација Зад стакло); - презентира примери на невербална комуникација кај различни народи и заедници; - изработува листа од симболи и знаци кои означуваат комуникација во транспортот, урбаните средини, видео-спотовите, рекламиот материјал, лого симболи, картографски знаци и сл. <p>Бара изработка на есеј: Како (не) се рабравме?</p> <ul style="list-style-type: none"> - организира групна работа со аналитичко-набљудувачки задачи: во аптека, на пазар, на улица, во училишниот двор. 	
--	--	---	---	--

<p>Комуникација по пат на писмо (писмена комуникација)</p> <p>8. Современи принципи на воспитанието</p> <ul style="list-style-type: none"> - Воспитание за мир - Воспитание за прифаќање и разбирање на разликите меѓу луѓето - Воспитание за чиста средина - Интеркултурно и мултикултурно воспитание - Воспитание меѓу половите 	<p>7</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да умее да го прилагоди сопствениот стил на пишување условен од намената и функцијата на писменото обраќање 	<ul style="list-style-type: none"> - бара од учениците да ги анализираат изработените есеи на тема: Јас сум . . . - организира симулација на конкурс за вработување и подготовка на пишувано документи; - организира симулација: “Барам да ми се...” - бара од учениците да изработат сопствена биографија (CV) и го објаснува значењето. 	<p>Социологија, биологија</p>
---	----------	---	---	-----------------------------------

		<ul style="list-style-type: none"> - да учествува активно во сите акции и манифестации за одржување чиста средина; - да се грижи за средината во која живее и учи; - да соработува со компетентни лица и институции во случаите на загрозување на средината; - да се интересира за културата и традициите на сопствениот народ и на заедниците кои живеат во неговата средина; - да го почитува јазикот, обичаите и традициите на другите; - да се дружи и воспоставува пријателства со припадници на други етнички заедници; - да почитува традиции и обичаи на припадници на други верски заедници; - да ги разбира и објаснува промените и потребите на сопственото тело; - да негува почит кон припадниците на другиот пол; - да знае да се заштити од несакана бременост и полови болести; - да развива свест за последиците од своите сексуални определби. 	<ul style="list-style-type: none"> - Иницира изработка на есеј на тема: Природата обвинува; Цивилизација, човек, природа; - иницира и организира сиден весник со прилози на тема: Ние сме за чиста средина; - организира Еко-патроли во училиштето и населеното место; - организира работилница на тема: што знам за другите; Етнокултурата и јазикот и сл. - организира дебата меѓу ученици од други етнички заедници; - организира работилница на тема: Ликовното творештво во етнокултурата; - поттикнува активности на фолклорни секции и посети на училишта; - организира популарно предавање и работилница на тема: Полови сличности и разлики; Симпатија, дружење, лъбов; Како да изберам партнери; Секс и заштита од бременост; Сида и други полови заболувања и болести. 	
--	--	---	---	--

<p>9. Педагогија на слободното време</p> <p>Слободното време како економска, социјална и воспитна категорија</p> <p>Содржина и осмислување на слободното време</p> <p>Слободни ученички активности</p> <p>Младите и слободното време</p>	<p>5</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да го разбира значењето на слободното време; - да прави план на сопствените активности; - да умее да ги идентификува сопствените потреби, интереси и афинитети; - да умее да ги усогласи обврските и потребите за дружење; - да наоѓа содржини кои се вредни и целисходни за развојот на личноста; - да одбегнува ситуации кои се ризични за неговиот живот и здравје; - да умее да избере друштво кое одговара на неговите потреби за дружење; - да ги знае опасностите и последиците на современите пороци кои го загрозуваат неговото здравје; - да го користи своето слободно време како време за одмор, дружење, рекреација и спортски активности; - да избегнува ситуации и дружење со лица подложни на пороци (алкохол, пушење, наркотични средства и сл.). 	<ul style="list-style-type: none"> - Бара од учениците да изработат дневник на активности во текот на еден месец; - заедно со учениците ги анализира дневниците (без назнака на името) и ги издвојува моментите кои означуваат добро испланирано време и време кое се користи без однапред испланиран тек и содржини; - спроведува чек листа на најзачестени активности, локации и траење на слободното време; - организира групни посети на изложби, концерти, театарски и кино претстави и врши анализа на нивните вредности; - прави анкета меѓу учениците на прочитани книги; - бара од учениците да изработат есеј за МИРЦ средби и разговори на интернет со интересни личности; - ги поучува учениците за моделите на однесување со непознати луѓе, анализира статии од дневниот печат за убави примери и ангажирања на младите, како и прилози од црна хроника; - изработува социограм на класот со критериумска активност: Со кого се дружам во слободното време? 	<p>Социологија, филозофија.</p>
---	----------	---	---	---------------------------------

		<ul style="list-style-type: none"> - критички интонира примери на лошо и неприфатливо однесување и користење на слободното време на младите; - ги поттикнува учениците на негување и развивање на сопствено хоби и ги охрабрува; - осмислува интересни и привлечни активности за младите по наставата. 	
--	--	---	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Предвидените цели во рамките на оваа наставна програма можат да се остварат со примена на методи кои обезбедуваат активна позиција на учениците: дискусиии, дебати, групна работа, индивидуално ангажирање и изработка на практични трудови и симулирање на ситуации.

Наставникот може да користи и елементи на традиционалните модели и методи на работа: предавање (објаснување, опишување, споредување, толкување, прераскажување и раскажување), работа со текст и илустративно-демонстративни методи. Методите на работа на наставникот треба да поттикнуваат креативно мислење кај учениците, анализа на личното искуство и користење повеќе различни видови извори на знаење.

Активности на ученикот: слуша, чита, набљудува, објаснува, забележува, реагира, бележи, споредува, подредува, анализира, поврзува, разликува, воопштува, дискутира, прашува, зазема став, аргументира, проценува, донесува заклучок.

Активности на наставникот: планира, организира, инициира активности, обезбедува и подготвува материјали, посети и престои на учениците, објаснува, насочува, дискутира, упатува, следи и ја анализира и вреднува сопствената работа и работата на учениците.

4.3. Организација и реализација на наставата

Наставниот предмет педагогија е застапен со 2 (два) часа седмично. Вкупниот фонд на часови може да се искористи за настава од традиционален тип, но и за организирање на работилници, посети и престои на учениците во воспитно-образовни институции.

4.4. Наставни средства и помагала

Успешна реализација на наставата по педагогија е условена, покрај другото, и со осмислена технолошка поддршка на наставниот процес. Наставникот треба да користи средства на образовната технологија кои ќе обезбедат динамична и интересна настава: графоскоп, видеопроектор, компјутер, фотокопир, камера, скици, шеми, фотографии и сл.

Со некои од овие средства пожелено е да се служат и учениците.

Учениците треба да користат учебник кој соодветствува на наставната програма.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на учениците се врши континуирано во текот на целата учебна година. Наставникот може да користи повеќе техники: усна презентација, изработка на есеј, фокусирано набљудување и сл.

Наставникот треба да ги запознае учениците со стандардите, постапките и методите, критериумите за оценување. Неопходно е воведување и практикување на самовреднување и заемно оценување на учениците.

На крајот на секое полугодие ученикот треба да биде оценет со најмалку две сумативни оценки.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ЦЕЛИТЕ И НА ПРОГРАМАТА

6. 1. Основни карактеристики на наставникот

Покрај условите пропишани со Законот за средно образование наставникот треба да поседува квалитетни стручни знаења од предметот Педагогија. Неопходна е континуирана актуелизација на програмските содржини и нивно поврзување со настани од секојдневниот живот на учениците. За предметот Педагогија од особено значење е ученикот да ги осознава содржините преку анализа на сопствените искуства во училиштето.

Од професионалните компетенции на наставникот произлегува потребата од создавање ведра атмосфера на работа, градење на доверба и отвореност за дискусија.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот педагогија ја реализира дипломиран педагог со завршени студии по педагогија.

6. 3. Стандард за простор и опрема

Наставата се реализира во кабинет. Истиот треба да биде опремен со наставни средства и помагала кои наставникот ги предвидел за успешно одвивање на наставата.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМАТА

7.1. Датум на изработка: мај 2003 година

7.2. Состав на работната група:

- Д-р Снежана Адамческа, редовен професор на Институтот за педагогија при Филозофскиот факултет во Скопје
- Бојана Нацева, советник во Бирото за развој на образованието, Скопје
- Марица Миладиновиќ, училишен педагог во Гимназијата "Јосип Броз Тито" во Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2003 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма за социологија како изборен предмет ја одобри (донесе): _____

_____ со решение бр. _____ од _____ година.